

Hogyan fokozható a termelékenység az építőiparban?

Minél gyorsabban pattannak fel a téglák az épülő házak falára, annál jobb. A Csongrád megyei Építőipari Vállalat tavalyi munkájának legpozitívabb vonása a termelékenység nagymértvű javulása volt. A múlt évi terv 10,8 százalékos növekedést irányzott elő, ehelyett 13,4 százalékos érték el. Nem a munkák jobb összetétele, hanem a jó intézkedések hatása mutatkozott meg ebben: összpontosították a munkahelyeket, ütembrigádokat alakítottak ki, bevezették a tranzitbeton használatát, gépesítették és jobban kihasználták a gépeket, valamint a munkaidőt is. Előbbre léptek a programozásban, a tervgazdasági és üzemszervezési munkában.

Ipari szintre emelkedni

Az idei terv ismeretében nyilvánvalóvá vált, hogy a termelékenység további javítása nélkül 1966-ban sem érhet el eredményt a vállalat. Terv szerint ugyanis az építőipari termelést 1,8 százalékkal kell növelni, s az összes többlet-termelést termelékenységgel kell hozni. Az építőipari részlegeknél 3,3, a segédüzemeknél 18,1 százalékos javulásra van szükség a múlt évi termelékenységhez képest. Az utóbbi nagyarányú növekedése egyrészt a létszám megváltozásából — a TMK ezentúl nem tartozik ide — másrészt a termékösszetétel megváltozásából adódik. Hozzájárul a betongyár termelésének jelentős felütése is. A vállalat egy dolgozójára végülis 6,7 százalékkal nagyobb termelési érték előállítását írja elő a terv, mint amekkora a tavalyi ténytűszám volt.

De hogyan lehet a termelékenységet még tovább fokozni? Egyetlen kifejezéssel összefoglalható a válasz: az építőipar iparosításával. Nem új dolog ez, évek óta napirenden van, s kétségtelen, hogy szép eredményeket ért el ilyen tekintetben is a Csongrád megyei építőipari vállalat. Ahhoz azonban, hogy a technológia, a technika, a termelés-szervezés valóban ipari szintre emelkedjen, még sok erőfeszítésre van szükség. Elsősorban az idén és természetesen a következő években is.

Összehangolt programozással

A legfontosabb tennivalókat intézkedési tervjavaslattal foglalták össze a vállalat vezetői. A javaslatot a műszaki értekezlet után a termelési tanácskozáson is megtárgyalják, úgyhogy a kész terv végösszege a kollektív munka eredménye lesz. A követelmények igen nagyok: a munkák koncentrációja és a gyors átfutási idő életbevágóvá lett a vállalatnál. A már január elsejével megkapott nagyobb önállóság nagyobb felelősséggel jár együtt: az építővállalat pénzt csak befizetett munkáért kap. Ha pedig egy létesít-

ményt nem ad át határidőre, üzemi kamatot, esetleg büntetőkamatot is kénytelen fizetni.

Alapfeltételként a programozási munkán szükséges tovább javítani, oly módon, hogy a szerződésben vállalt határidők betartását összhangba hozzák a gazdaságos termelés szempontjaival. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha megvan az összhang a tétel-munkahelyi program, az építőipari gépek programja és a felhasználásra kerülő anyagok programja között is. Modern vállalat korszerű programozás nélkül el sem képzelhető. A Csongrád megyei építők tavaly tették meg az első lépéseket ebben az irányban, s még elég nagy hibaszázalékkal: a késedelmek belépések és a minőségi hibák lerontották hatékonyságát. Ezt kell megakadályozni az idén.

A termelés-szervezés jelentősége

A műszaki fejlesztés és a termelékenység összefüggései világosak: az a feladat tehát, hogy olyan új gépeket állítsanak munkába, melyeknek valóban hasznát vesszük. A központi betongyár termelése, s még egy néhány tavaly bevezetett intézkedés is 1966-ra „fut” ki, az idén kamatoztathatják teljes mértékben előnyeiket. Az építőiparban talán a munkaszervezés rejtegeti a legtöbb tartalékot. Az idővesztések a múlt évben 20,5 százalékkal csökkentek ugyan, de még mindig igen nagyok. Ha pedig bekalkuláljuk azt is, hogy csupán egyharmadrészt származnak a dolgozók fegyelméletlenségéből, kétharmadrészt műszaki hiányosságokból erednek, könnyen belátható a szervezés jelentősége.

A munkák ütemességének biztosítására a már meglévő vasbetonszerelő és állványozó brigádokon kívül idén ács és transzport betont bedolgozó ütembrigádokat alakítanak. A gépészeti osztály gépi földmunka-csoportot hoz létre, mely a szállítójárműveket, dőmpereket is irányítja a gépek munkájához.

Az Odessa-lakótelep építésénél alkalmazták először a vállalatnál a munkaerővel, géppel, anyaggal egyformán takarékosan gazdálkodó, és egyúttal a termelékenység szempontjából is igen előnyös folyamatos építésszervezést. Ez tavaly év végén felborult, kapkodás, szervezetlenség lépett helyébe a határidők be nem tartása miatt. A folyamatos építésszervezés az idén a Bécsi körüli építkezésen folytatódik. De máris bajok vannak vele: nincs téglablokk.

„Apró” tartalékok

A termelékenység fokozásának számtalan „apró” tartaléka is van. Egyetlen példa a sok közül: tavaly a vállalat 11 millió forinttal

kevesebb termelési értéket ért el, mint a tervezet, ugyanakkor mintegy 2 millió forintot bért megtakarított. Ha ezt a bért is kifizetik, természetesen megoldozott munkáért, minden bizonnyal kevesebb elmaradással zárják az évet.

Az idén létszámcsökkentés is lesz, elsősorban az improduktív, a munkásszámban „bújtatott” alkalmazotti létszámot szűkítik le, belső átcsoportosítással. Úgy, hogy az építőipari munkaerő számát gyarapítják. Az átszervezés első lépéseként megszüntették Szeged belterületén az építkezések éjjeli őr státuszt, s helyettük mozgó őrseget, üzembrendészetet alakítottak.

Az egyösszegű munkautalványok rendszere már több éves múltra tekint vissza, de a Csongrád Megyei Építőipari Vállalatnál az országoshoz viszonyítva igen lanyhán terjedt. Pedig ez az elszámolási módszer érdekeltté teszi a dolgozókat a munkában, s ezzel már meg is mondtuk, hogy gazdaságossá, termelékenyebbé teszi azt.

Apróbb és nagyobb tartalékok között tulajdonképpen nincs is különbség, ha a célt nézzük: a termelékenység fokozását. Minél gyorsabban pattannak fel a téglák az épülő házak falára, annál jobb! Ez a képletes kifejezés rengeteg munkát, nagy erőfeszítéseket követel. De ahogy az intézkedési tervet kollektív munkával állítják össze, az abba foglalt feladatokat is közbösen kell elvégezniük az építővállalat dolgozóinak. Ha elvégzik: ismét előbbre léptek.

Fehér Kálmán

Az első negyedév új műszaki könyvei

Az első negyedévben a *Műszaki Könyvkiadó* 43 új művet jelentetett meg. Közülük mintegy húsz a kiadó különféle sorozatait gazdagítja. A sorozaton kívüli kiadványok közül általános érdeklődésre tarthat számot *Czagány: A Budavári palota* című, a vár régi állapotáról és helyreállítási munkáiról készült, fényképekkel illusztrált műve, továbbá *Almássy: Itt így kell közlekedni és járai: Korszerű nagytéchnika* című könyve. A szakági kiadványok között úttörő munkának számít *dr. Gruber: Ventilátorok* című, valóban hazagóptól műve, de kiemelkedik a gépipart érintő kiadványok sorából *Terpán-Nagy: Mechanikus tengelykapcsolók és Palesch-Ferenczy: Ipari műszerezés a gépjárműiparban* című könyve is.

A hűradástechnika négy könyve az előzetes rendelkezések alapján biztos sikernek ígérkezik. (Konkoly: Változófeszültségű stabilizátorok; Rosa: A rádiók képességűjteménye; Szigorszkij: Áramköranalízis; dr. Tarnóczy: Akusztikai tervezés.) *Krell: Laboratóriumi leparlás és Szilágyi: Gázipari kézikönyve* a vegyipar, *Talabér: Cementipari kézikönyve* és *Volkonszkij-Konovarov-Makarov: Ásványképző anyagok a cementiparban* a cementipar dolgozóit, míg *Timoshenko-Veinowsky-Krieger: Lemezek és héjak elmélete* az építész és statikus tervezők számára je-

Miért fekete a tv-antenna zsinórja?

Próbagyártás a szegedi kábelüzemben

Nem eget rengető probléma, mégis sokan szóvá tették; nem lehet áttetsző színű antennazsinórt kapni, sőt még feketét se nagyon. Miért? Érdeklődtünk a Magyar Kábelművek szegedi gyáregységének főmérnökénél, aki a következőket mondta:

— Eddig a budapesti központi gyár készítette a tv-zsinórokat és áttetsző színűben is gyártott. Jelenleg a szegedi gyárban folynak a próbagyártások, s az első negyedévben 600 kilométer hosszúságú zsinórt készítünk. Ezzel a mennyiséggel „beljűk” a gyártógépeket, és a jövőben negyedévenként több ezer kilométer zsinórt készítünk, amely kielégíti a fogyasztói igényeket.

— De miért fekete színű a zsinór?

— A tv szalagkábelei a háztetőkön és a külső fal-felületeken vannak elhelyezve, következőképpen a napfény hatása igen erősen érvényesül a szalagokra. Hosszas kísérletek bizonyították, hogy az áttetsző színű kábelek egyharmad idő alatt töredeznek és tönkremennek, mint a fekete színűek. A szín egyébként azért fekete, mert a polietilén anyagba aktív kormot keverünk, s így a színezett zsinór a napfény ártalmainak jobban ellenáll. Szabvány-szerűen ezt a szint állapították meg. Ezért gyártunk fekete színű tv-antennazsinórokat.

A Somogyi-könyvtár kincsházából

Ősnyomtatványok, régi magyar könyvek

Reimann Jakab Frigyes német irodalomtörténész kétségbe vonta a magyar irodalom létezését. Ezt cáfolta Czvittinger Dávid hányattott életű selmecbányai neves 1711-ben megjelent *Specimen Hungariae Litterariae* (A tudós Magyarország című lexikonával. Három évvel az első német irodalomtörténet után létrehozta az *első magyar irodalomtörténetet*).

1473-ban, harminchárom évvel a könyvnyomtatás felalálása után, három évvel a francia nyomdászat kezdete után, megelőzve az angolokat jelent meg a *Magyarországban nyomtatott első könyv*, a 67 lapos *Chronica Hungarorum*, a *Budai Krónika*, Hess András műhelyében.

Czvittinger — minden jó szándék ellenére — még száz olyan adatot sem tudott összegyűjteni, amellyel bizonyítható volna a magyar irodalom létezését. Még *Tinódiról, Zrinyiről, Gyöngyösről* is megelégedett! Munkáját *Bod Péter* magyarigeni lelkész folytatta: 1766-ban kiadta *Magyar Athenas* (Magyar halhatatlanság) címmel az első magyar nyelvű irodalmi lexikont. Ő már mintegy öt-száz régi íróról vagy könyvről tud. *Sándor István*, első igazi bibliográfusunk 1803-ban *Magyar Könyvesház* című művében e kor-szakközvetítő közel ezer magyar műről ad számot. A múlt század utolsó éveiben *Szabó Károly*, az 1531—1711 közötti években 1793 magyar nyomtatványt sorol föl. A kiegészítés, mely kétezerre szaporította őket, egybeek között *Dézi Lajos* szegedi egyetemi tanár érdeme.

Reimann Jakabnak ma már aligha lenne kétsége, hogy volt magyar irodalom már az ő korában is! Szabó Károly művének második kötete az 1473-tól 1711-ig megjelent nem magyar nyelvű hazai nyomtatványokat tárgyalja 2452 tételben. Igaz, hogy a nem magyar nyelvű könyvek száma nagyobb, mint a magyar nyelvűeké. De magyarul írt *Heltai Gáspár, Dávid Ferenc, Melius Péter, Telegdi Miklós, Pázmány Péter, Szenci Molnár Albert*. A hazánkban idegen nyelven alkotók közül pedig csak *Honter János* brassói humanista tudós, prédikátor emelkedik ki. Vitathatatlan tehát a magyar nyelvű irodalom nagyobb értéke és a korra gyakorolt nagyobb hatása.

A könyv történetében a 15. század a nagy művelődéstörténeti értéket képviselő ősnyomtatványok kora. A budai Hess nyomdának e században nem volt követője, magyar nyelvű ősnyomtatványt tehát nem készült. A magyar szellemi termékek külföldön jelentek meg, latinul. A Somogyi Könyvtár birtokában levő könyvek

KGST-ruhamodellek bemutatója

Szerdán a Ruházati Min-tatervező Vállalatnál bemutatták a szakembereknek és a sajtó képviselőinek azokat a modelleket, rajzokat és mintadarabokat, amelyek a januárban Prágában megtartott KGST-ülésen elfogadott elképzelések alapján tervezték. A KGST könnyűipari állandó bizottsága öltözködés-kulturális munkacsoportjának VIII. ülésén az 1967-ben gyártásra kerülő konfekcióruhák divatirányzatait vitatták meg. Az elfogadott alapvonalak, a férfi- és női ruhák megrávidultak, 20 éven aluliaknak tén- den feül, az idősebbeknek pedig tédig érő, vagy tédig alig takaró szoknyákat ajánlnak a termetől füg- gően. A női ruhák színénél a világos, pasztell és az in- tenzív, élénk árnyalatokat választották. A legközelebbi KGST-ülés szeptemberben szintén Prágában lesz, ahol már a konfekciógyárak tel- jes kollekcióját bemutatják. (MTI)

Musztafa bey — a Tháliából

Beugrás lesz? Félig-meddig az. Alig egy héttel előttről hívtá fel Sándor János, a zótó rendületle- Bál a Savoyban rendezője Besz- tercei Pált, a pesti Thália Színház- ban, nem játsza- ná-e el Musztafa bey szerepét. Na- gyon szívesen — hangzott a hatá- rozott válasz, s a művész csütörtök hajnalban már meg is érkezett Szegedre. Egy hé- tel elelőttről! Igaz, helyettük kell szombat délb- en megint vissza- zott Pestre, hi- szen ott is játszik, de vasárnap már újra itt volt. S Szándor János, a zótó rendületle- Bál a Savoyban rendezője Besz- tercei Pált, a pesti Thália Színház- ban, nem játsza- ná-e el Musztafa bey szerepét. Na- gyon szívesen — hangzott a hatá- rozott válasz, s a művész csütörtök hajnalban már meg is érkezett Szegedre. Egy hé- tel elelőttről! Igaz, helyettük kell szombat délb- en megint vissza-

két darabból ki- vett, s így lehető- vé vált a szegedi vendégszereplés. Nem jött idege- nek közé. Kovács Gyula, Kormos Lajos, Mucsi Sán- dor régi ismerő- sei, Bozóky István pedig még Miskolcon volt igaz- gatója Ismerősök, barátok veszik körül, akik na- gyon sokat segít- nek az aklimati- zálásban — s ez megnyugtató érzés számára.

N. I.

Cikkünk visszhangja:

„Bántja a szemünket”

Néhány napja, hogy a Dél-Magyarországban megjelent egy írás „Bántja a szemünket” címmel. Örömmel vettem, hogy végre foglalkoznak a kérdéssel. A nyáron ugyanis Jugoszláviából egy vendégem volt, aki egyébként magyar szakos tanítónő. Joggal lepődött meg a hirdetőablakon és az utcai feliratokon található helyesírási hibákon. Öszin- tén szöve magam is szégyenkeztem.

Remélem, a cikk nyomán nagyobb gondot, figyelmet fordítanak az üzletek kirakataira, felirataira és a helyesírásra.

Özv. Szilágyi Istvánné

Hevesi József